

Undervisningsbeskrivelse

Stamoplysninger til brug ved prøver til gymnasiale uddannelser

Termin	Maj-juni 2018
Institution	VUC Lyngby
Uddannelse	HF
Fag og niveau	Kultur- og samfundsfagsgruppen – historie B, samfundsfag C, religion C
Lærer(e)	Bashir Erland Kamara, Lotte Stattau, Tanja Sprenger, Jonas Halberg Pedersen, Mads Mølbæk
Hold	16x

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb

Titel 1	Kulturmøder i storbyen
Titel 2	Demokrati
Titel 3	USA
Titel 4	Det gode samfund?

Titel 1	Kulturmøder i storbyen
Indhold	<p><u>Religion</u></p> <p>Oversigtslitteratur</p> <p><u>Fakta om religion i det senmoderne samfund:</u> Madsen et al, Lene, <i>Grundbogen til religion C</i>, Systime, 2015, s. 15</p> <p><u>Baggrund og historie:</u> Andreasen et al, Esben, <i>Religion og kultur - en grundbog</i>, Systime, 2012, s. 175-178</p> <p><u>Muhammeds betydning i dag:</u> Madsen, Maria, <i>KS-bogen</i>, Columbus, 2015, s. 103-104</p> <p><u>Religiøs praksis i islam:</u> Madsen et al, Lene, <i>Grundbogen til religion C</i>, Systime, 2015, s. 97-103</p> <p><u>Det islamiske samfundssyn:</u> Madsen et al, Lene, <i>Grundbogen til religion C</i>, Systime, 2015, s. 110-111, 116-118</p> <p><u>Teoretiske vinkler på identitetsdannelse hos minoritetsunge</u> <u>Reimick et al, Sofie, <i>Kultur og samfund - en materialesamling</i>, Systime, 2011, s. 179-180</u></p> <p><u>Jan Hjärpe: Indhold, funktion og engagement</u> Madsen et al, Lene, <i>Grundbogen til religion C</i>, Systime, 2015, s. 110-111, 265-267</p> <p><u>Tørklædedebatten</u> Østergaard, Kate, <i>Danske Verdensreligioner - islam</i>, Gyldendal, 2006, s. 218-220</p> <p>Kilder</p> <p>Koranen 7, 159 – Muhammeds status Koranen 24,31 – om slør Koranen 33,59 – om slør Koranen 45,18 – om sharia</p> <p>Koranen 8,39 – om jihad Koranen 9,5 – om jihad</p> <p>Hadith, Abû Dâwûd - om kvinders beklædning</p> <p>Min muslimske hverdag</p> <p>Islams mange ansigter på Nørrebro, https://www.kristeligt-dagblad.dk/kronik/islams-mange-ansigter-p%C3%A5-n%C3%B8rrebro</p>

Film

5 skarpe om islam,

Hvorfor Ouafa,

Wallah min søster - om etnisk kvindekamp,

Ekskursion

Rundvisning på Arbejdermuseet og observationer på forskellige pladser på Nørrebro

Benyttede kompendier

KS-tema 1: Storbyen – religion, s. 1-13, 15-23

Løse kopiark

Hvad er en moske?

Koranen sura 8 aya 39, sura 9 aya 5 – om jihad

Koran og Hadith om tørklædet

Min muslimske hverdag

Overskriftsopgave

Sura 45, aya 18

Sura 7, aya 159

Tørklædedebatten

Samfundsfag

Kernestof

Brøndum Peter, Hansen Thor Banke; *Luk samfundet op. 2010 Columbus forlag.*

Afsn. 3.3 Anthony Giddens – Refleksivitet i den senmoderne samfund.

Bundgård, Iversen & Lund; *Sociologisk Set - En grundbog i Sociologi. 2009 Systime.*

Kap. 2 Identitet i forandring s. 30-35 1 spalte.

Socialiseringsbegrebet.

Kap. 9 Man bliver, hvad man ..... s. 100 – 102. Social arv-begrebet.

Storbyen, urbanisering & urbanitet. 2014 Columbus forlag. Afsn. 7.8 Hvad forstås ved social kapital s. 135-136. Social kapital-begrebet.

Henri Lefebvre: Begreber til *Den levede by*.

Rumlig praksis, Repræsentationernes rum, Rummets repræsentation.

(Egen beskrivelse findes i OneNote/Storbyen - Kultur og kulturmødet/ 30. August 2017)

Bæredygtige byer på:

DAC Learning på www.dac.dk/da/dac-cities/baeredygtige-byer/om-bearedygtige-byer/hvad-erBaeredygtighed/>

Begrebet Social bæredygtighed.

Supplerende materialer

Diagram: *Andel 25. årige med fuldført ungdomsuddannelse efter forældrenes højeste uddannelsesniveau. Samfundsstatistik 2014 fig. 4.3*

Art. *Derfor dør borgere på Nørrebro seks år før folk på Østerbro* af Lars Igum Rasmussen, Sundhedsdirektør. www.politiken.dk; 24. maj 2016.

Graf: Social arv. *Hver anden ung med ufaglærte forældre får ikke en uddannelse fra art fra art. "Forskere: Gruppen der skal bryde den sociale arv, er blevet mindre og tungere"*. www.jp.dk; 1. april 2015.

Div. Billedemateriale fra nettet brugt i forhold til bysociologien. *Fotoekskursion* i Lyngby: indsamling, analyse og fremlæggelse.

Fællesfaglig ekskursion: Rundvisning på arbejdermuseet samt undersøgelse af bydelskvarterer på Nørrebro i København, med udgangspunkt i begreberne.

Billeder og lyd

Nærradiofonien (4:6) DR dok. 5. sept. 2017 Tema: unge hjemløse. *The human scale*, DRK 2013 på www.mitcfu.dk (Bysociologi)

Historie

Overblik – Verdenshistorie i korte træk (Gyldendal, 2008) s. 113-134

Overblik – Danmarkshistorie i korte træk (Gyldendal, 2010) s. 79-103

<http://www.overblik.gyldendal.dk/overblik/index.html> - (Netbaseret ekstramateriale)

	<p>http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/bytyper-fabriksbyen-12/ - Fabriksbyen</p> <p>Det 20. Århundredes Verdenshistorie (Systime, 2008) s. 28-33</p> <p><i>Industrisamfundets første "ismer"</i></p> <p><i>Big data om små liv</i>, Weekendavisen d. 22/9-2017</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=giYikHE6WCo - visualisering af flytteaktivitet i KBH 1890-1923</p> <p>https://www.dr.dk/tv/se/historien-om-danmark-tv/-/historien-om-danmark-2 - Historien om Danmark: Grundloven, folket og magten</p> <p>Besøg på arbejdsmuseet og byvandring på Nørrebro</p> <p>Kilder:</p> <p>http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/skoledirektoers-beretning-om-skoleelevers-arbejde-uden-for-skoletiden-1898/?no_cache=1&cHash=b5178bcc7bbd4065a3dcf79d6ea019cd - Skoledirektørs beretning om skoleelevers arbejde uden for skoletiden, 1898</p> <p>http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/lov-om-arbejde-i-fabrikker-m-v-samt-det-offentliges-tilsyn-dermed-29-april-1913/?no_cache=1&cHash=bc9ff1e2e3267555f639806d43449b06 - Lov om Arbejde i Fabrikker m. v. samt det offentliges Tilsyn dermed, 29. april 1913</p> <p>http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/fabriksloven-af-23-maj-1873/?no_cache=1&cHash=9b03b3a1174c3472ec0932cd10d1f427 - Lov om Børns og unge Menneskers Arbejde i Fabrikker og fabriksmæssig drevne Værksteder samt det Offentliges Tilsyn med disse, 23. maj 1873.</p> <p>Supplerende materiale:</p> <p>http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/ekstratog-satiretegning-i-blaeksprutten-1889/?no_cache=1&cHash=7dc6d6ed61c3b1e0af674456be30027 - "Ekstratog" satiretegning, Blæksprutten 1889</p>
Omfang	<p><u>Religion</u></p> <p><u>Samfundsfag</u></p>

	<p>8*3 moduler af 45 min</p> <p><u>Historie</u></p>
<p>Særlige fokuspunkter</p>	<p><u>Religion</u></p> <p>Ved udgangen af forløbet skal kursisten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kunne redegøre for hvordan islam opstod som religion. • Kunne redegøre for hvad der kendetegner traditionalister, modernister, fundamentalister og sekularister ved at inddrage begrebet sharia. • Kunne analysere de forskellige identitetsdannelser og strategier hos minoritetsunge og forklare hvordan det kan ses som et kulturmøde. • Kunne analysere hvordan kulturmødet/kultursammenstødet kommer til udtryk i storbyen ved at inddrage det muslimske slør, moskeen og kvindelige imamer. • Kunne diskutere hvori kulturmødet/kultursammenstødet mellem muslimer og ikke-muslimer i Danmark opstår ved at inddrage Jan Hjärpe. • Kunne perspektivere til de øvrige kulturfagstemaer. <p>Generelle religionsfaglige begreber:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Transempirisk verden • Profan verden • Pluralisme • Monoteisme • Polyteisme • Profet • Polarisering <p>Religionsfaglige begreber til islam:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koranen • Muhammed • Hadith • 5 søjler • Sharia • Moske • Jihad

- Den lille jihad
- Den store jihad
- Traditionalisme
- Modernisme
- Fundamentalisme
- Sekularisme
- Den rene identitet
- Bindestrøgsidentiteten
- Den kreolske identitet
- Den traditionelle strategi
- Uddannelsesstrategien
- Den kriminelle strategi
- Jan Hjärpe

Fagligt indhold:

- globalisering og kulturmødet
- identitetsdannelse i traditionelle, moderne og senmoderne samfund

Kernestof:

- islam, herunder såvel nutidige tekster som tekster fra Koranen, med inddragelse af en europæisk og dansk kontekst
- religioners samfundsmæssige, politiske og kulturelle betydning i fortid og nutid

Samfundsfag

Faglige begreber:

Socialisering, Social arv, Bysociologiske begreber, Anthony Giddens (det senmoderne samfund).

Ved udgangen af forløbet skal kursisten:

Redegøre for de kernefaglige begreber til temaet.

Kunne undersøge ud fra en bysociologisk ramme betydningen af sammenhængen mellem

Arkitektur og byens liv og kultur.

	<p>Kunne diskutere sammenhænge mellem Henri Lefebvres bysociologi, socialisering/socialarv, social kapital, social bæredygtighed.</p> <p><u>Historie</u></p>
Væsentligste arbejdsformer	<p><u>Religion</u></p> <p>Gruppearbejde, selvstændigt arbejde, projektarbejde,</p> <p><u>Samfundsfag</u></p> <p><u>Historie</u></p> <p>Klasseundervisning/skriftligt selvstændigt arbejde/gruppearbejde/gruppefremlæggelser/diskussionsgrupper</p>

Titel 2	Demokrati
Indhold	<p><u>Religion</u></p> <p>Oversigtslitteratur:</p> <p>Hvad er en myte? https://www.religion.dk/fagbegreber/hvad-er-en-myte</p> <p>Hvem er Jesus? https://www.religion.dk/kristendom/hvem-er-jesus</p>

Kvindesynet i kristendommen

<https://www.religion.dk/kristendom/2006-06-05/kvindesynet-i-kristendommen>

Stor modstand mod kvindelige præster

<http://politiken.dk/indland/art4722651/Stor-modstand-mod-kvindelige-pr%C3%A6ster>

Lutherdommen gav kvinder indskrænkede levevilkår

<https://www.religion.dk/luther-set-udefra/lutherdommen-gav-kvinderne-indskr%C3%A6nkede-levevilk%C3%A5r>

Katharina von Bora ændrede Luthers syn på kvinder

<https://www.kristendom.dk/martin-luther-og-reformationen/luther-respekterede-kvinder-men-kaempede-ikke-ligestilling>

Islam og kønsroller

Gudbjerg-Hansen et al, Suzanne, *Flere sider af KS - grundbogen*, Lindhardt og Ringhof, 2016, s. 217-218

10 vigtige ting om indre mission, <https://www.kristendom.dk/folkekirkelige-organisationer/10-vigtige-ting-om-indre-mission>

Kilder

Verdens skabelse, Gammel Testamente 1. Mosebog kap. 1-2,4

Adam og Eva, Gammel Testamente 1. Mosebog kap 2,5-4,24

Syndefaldet og uddrivelsen af Edens Have, Gammel Testamente 1. Mosebog kap. 3,1-3,24

Kvinden i farisæerens hus, Ny Testamente, Lukasevangeliet kap. 7,36-50

Kvindernes hovedbeklædning ved menighedens sammenkomster, Ny Testamente, 1. Korintherbrev kap. 11,1-16

Ordning for menighedens sammenkomster, Ny Testamente, 1. Korintherbrev kap. 14,26-40

Thomas Aquinas om skabelsen

Den kvindelige præsts historie i Danmark,

<https://www.kristendom.dk/indf%C3%B8ring/den-kvindelige-pr%C3%A6sts-historie-i-danmark>

Film

5 skarpe om Jesus, DRKultur, 2014

Under præstekjolen, DR2, 2007

Kvindekamp i kirken, DRK, 2016

Reformationen - den sorte skole, DR2, 2012

Benyttet kompendium

Kompendium – Demokrati – KS-religion, s. 1-20, 25-31

Løse kopiark

Thomas Aquinas og skabelsen

10 vigtige ting om indre mission

Samfundsfag

Oversigtslitteratur

Samfundsfag og samfundsfagets fagområder:

Brøndum & Hansen: Luk samfundet op! 1. udgave, Columbus, 2012, s. 14-21

Social baggrund og køn:

Fischer-Nielsen, Bent: Kommunalpolitik 1. udgave, Columbus, 2005, s. 21-24

Ideologier:

Brøndum & Hansen: Luk samfundet op! 1. udgave, Columbus, 2012, s.129-138

Desuden Powerpoint om magtens tredeling i Danmark og USA

Kilder

Ligestilling i politik

- <https://www.information.dk/indland/2017/11/naevnte-ligestilling-foerst-helt-stille-saa-grinede>
- <https://www.information.dk/debat/2017/11/koebenhavns-ligestillingsindsats-dumpekarakter>
- <https://www.information.dk/indland/2017/11/hver-femte-kvinde-kommunalpolitik-oplever-sexisme>
- <https://www.dr.dk/nyheder/indland/faerre-end-hver-tredje-kandidat-ved-kommunalvalget-er-kvinde>
- <https://www.dr.dk/nyheder/politik/kv17/byraad-har-faaet-flere-kvinder-vi-forbindes-maaske-mere-med-de-bloede-vaerdier>
- <https://www.dr.dk/ligetil/kun-14-er-kvindelige-borgmestere-ud-af-98>
- <https://www.dr.dk/nyheder/politik/politiske-analyser/analyse-hele-2432-kommunalpolitikere-bliver-valgt-men-de>
- <https://www.dr.dk/nyheder/politik/flere-kvinder-til-landets-nye-byraad-bestaar-nu-af-33-procent-kvinder>

- <http://nyheder.tv2.dk/politik/2017-11-25-se-kortet-her-er-der-flest-kvinder-i-byraadet>

Film

Politikerfilm om ideologier: <http://gammel-udgave.luksamfundetop.dk/16554/>

Kønsfordelingen i folketinget:
<http://www.luksamfundetop.dk/index.php?id=19552>

Andet

Deltagelse i Demokratidag på VUCL, møde med tre lokalpolitikere

Historie

Overblik – Verdenshistorie i korte træk (Gyldendal, 2008) s. 102-134

Overblik – Danmarkshistorie i korte træk (Gyldendal, 2010) s. 56-103

<http://www.overblik.gyldendal.dk/overblik/index.html> baseret ekstramateriale)

<https://politiken.dk/debat/kroniken/art6170233/Demokrati-er-altid-en-kamp.-Det-har-det-ogs%C3%A5-v%C3%A6ret-i-Danmark> Demokrati er altid en kamp. Det har det også været i Danmark (21. oktober 2017)

<http://netudgaven.dk/2016/11/kongeraekken-appendiks-9-estrup-forfatningskampen/> - Kongerækken Appendiks #9 – Estrup og forfatningskampen

<http://netudgaven.dk/2016/11/kongeraekken-appendiks-10-kvindervalgret/> - Kongerækken Appendiks #10 – Kvinders valgret

<http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/kampen-for-kvindervalgret-1871-1915/> - Kampen for kvinders valgret, 1871-1915

	<p>http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/grundloven/ - Grundloven – kort fortalt</p> <p>http://netudgaven.dk/2017/01/kun-en-kvinde/ - Kun en Kvinde</p> <p><i>Da demokratiet blev opfundet og genopfundet</i>, natmus.dk (2011)</p> <p>Kilder:</p> <p><i>Amerikanske Uafhængighedserklæring</i> - Allan Ahle, <i>Den amerikanske borgerkrig</i>, 2001, s. 17-19</p> <p><i>Menneskerettighedserklæringen 26. august 1789</i> - Torben Juncker, <i>Den store revolution dag for dag</i>, 1975, s. 67-69</p> <p>http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/hoer-elna-munch-argumenterer-for-kvindelig-valgret-i-1913/?no_cache=1 - Elna Munch argumenterer for kvindelig valgret i 1913</p> <p>http://kvinfos.dk/2015/horsens-en-foregangsby-kvinder-i-kommunalpolitik - Kvindeandel i Horsens Byråd og i alle kommunalbestyrelser i Danmark 1909-2005</p>
Omfang	<p><u>Religion</u></p> <p><u>Samfundsfag</u></p> <p><u>Historie</u></p>
Særlige fokuspunkter	<p><u>Religion</u></p> <p>Ved udgangen af forløbet skal eleven:</p>

- Kunne redegøre for indholdet af den kristne grundmyte.
- Kunne redegøre for kvindesyntet i den kristne grundmyte.
- Kunne redegøre for hvem Paulus er, hvilken betydning han har haft for kristendommens udbredelse og forståelse samt hvilket kvindesyn, der kommer til udtryk i hans tekster.
- Kunne forklare hvorfor Martin Luther ønskede at reformere den katolske kirke, og hvad dette havde af betydning for kirken i Danmark.
- Kunne diskutere hvordan Martin Luthers kvindesyn både kan siges at være traditionelt og moderne for sin tid.
- Kunne diskutere hvordan kristendommens syn på kvinden er blevet påvirket af Paulus og Martin Luther og har haft en betydning for, at kvinderne i 1849 ikke blev inkluderet i demokratiet.
- Kunne forklare hvorfor det blev muligt for kvinder at blive præster i Danmark fra 1947, og hvorfor det kan siges at være vigtigt for demokratiet.
- Kunne diskutere hvordan folkekirkens nuværende kvindesyn er formet af den tidlige kristendom.

Generelle religionsfaglige begreber:

- Myte
- Kosmogoni
- Teogoni
- Antropogoni
- Eskatologi

Kristne begreber:

- Den kristne grundmyte
- Oprindelsesmyten
- Problemmyten
- Løsningsmyten
- Arvesynden
- Treenigheden
- Den historiske Jesus
- Den mytiske Jesus
- Paulus
- Martin Luther
- Reformationen

Samfundsfag

Ved udgangen af forløbet skal kursisten

- Vide hvad kommunalvalg, regionalrådsvalg og folketingsvalg er
- Kende og være fortrolig med grundprincipper og grundbegreber vedrørende demokrati
- Kende de grundlæggende politiske ideologier
- Analysere tal og statistikker vedrørende valgresultater
- Kunne diskutere hvordan køn influerer på politik, både hos vælgere og politikere

Generelle samfundsfaglige begreber

- Centralisering/Decentralisering
- Normative og deskriptive informationer

Samfundsfaglige begreber om politik

- Ideologier: Socialisme, Liberalisme, Konservatisme, Socialliberalisme, Socialkonservatisme, Anarki
- Styreformer: Demokrati, Autokrati, Teokrati
- Direkte og Indirekte demokrati
- Konkurrencedemokrati
- Deltagelsesdemokrati
- Regulering af borgere
- Populisme
- Magtens tredeling

Fagligt indhold

- Kommunalvalg, regionsrådsvalg, folketingsvalg
- Ideologier
- Styreformer
- Ligestilling med fokus på kvinder i politik

Kernestof

- Statistik, data
- Klassiske ideologier + forgreninger
- Ideologiernes rolle i den offentlige debat
- Grundtrækkene i den enkelte ideologi om:
  - Menneskeopfattelse
  - Frihed

	<ul style="list-style-type: none"> • Lighed • Fællesskab • Staten • Utopi • Magtens tredeling, indirekte (repræsentativt) demokrati, parlamentarisme og direkte demokrati bør kendes, men også demokrati på forskellige niveauer (nærdemokrati, brugerdemokrati) <p><u>Historie</u></p>
Væsentligste arbejdsformer	<p><u>Religion</u> Grupperarbejde, selvstændigt arbejde, projektarbejde, læreroplæg</p> <p><u>Samfundsfag</u> Klasseundervisning/grupperarbejde/gruppremlæggelser/diskussionsgrupper</p> <p><u>Historie</u> Klasseundervisning/skriftligt selvstændigt arbejde/grupperarbejde/gruppremlæggelser/diskussionsgrupper</p>

Titel 3	USA
Indhold	<p><u>Religion</u> Oversigtslitteratur:</p> <p>Følner, Hanne, et al, <i>Fundamentalisme i kristendom og islam</i>, Systime, 2008, s. 31, 32, 34-37</p> <p>Madsen, Maria, et al, <i>KS-bogen</i>, Columbus, 2015, s. 256-259, 262-266, 268</p> <p>Danmark er verdens mindst religiøse land, http://jyllands-posten.dk/indland/article4380436.ece</p> <p>Civilreligion ubevidst religion for folket, http://www.religion.dk/undervisning/civilreligion-ubevidst-religion-folket</p> <p>Civilreligion, http://www.religion.dk/leksikon/civilreligion</p> <p>Indsættelsen time for time, http://www.dr.dk/nyheder/hm/baggrund/tema2001/Goddag%20til%20Bush%20-%20farvel%20til%20Clinton/153.htm</p> <p>Bill of rights – tillægsparagraf 1</p>

Grundloven 1953 - §4,6,66-70

Kildetekster:

Obamas tiltrædelsestale 2009 (uddrag)

Obama måtte aflægge sin præsident.-ed igen,

<http://www.dr.dk/nyheder/hm/baggrund/tema2001/Goddag%20til%20Bush%20-%20farvel%20til%20Clinton/153.htm>

Film

Pind og Holdt i USA II – Religion, 2013

Benyttede kompendier

KS-tema 2: USA – religion s. 1-9, 26-40

Links

Dåben i den danske folkekirke

Samfundsfag

Oversigtslitteratur

Er den amerikanske drøm udfordret?

_Hansen og Sindberg: USA - historie, samfund, religion, 1. udgave, Systime 2015, s. 87-91

Det amerikanske demokrati

_Brøndum og Rasmussen: USA's udfordringer, 1. udgave, Columbus 2012, s. 44-51

De amerikanske vælgere og politisk kommunikation

_Brøndum og Rasmussen: USA's udfordringer, 1. udgave, Columbus 2012, s. 102-103, 106-108, 113-114

Udfordringer for den amerikanske velfærdsstat

_Brøndum og Rasmussen: USA's udfordringer, 1. udgave, Columbus 2012, s. 165-177

Hvad er USA?

_Brøndum og Rasmussen: USA's udfordringer, 1. udgave, Columbus 2012, s. 14-19

Økonomi og ulighed

_Hansen og Sindberg: USA - historie, samfund, religion, 1. udgave, Systime 2015, s. 124-131

Powerpoint om magtens tredeling i Danmark og USA

	<p>Kilder</p> <p>Sammenligning af valgsystem i Danmark og USA: https://www.dr.dk/nyheder/udland/valg-i-usa-2016/hvis-danmark-havde-usas-valgsystem-ville-folketinget-bestaa-af-78</p> <p>Fake News: https://www.information.dk/debat/2018/01/fake-news-faar-borgeren-miste-troen-i-sandheden</p> <p>Film</p> <p>”Penge, Magt og Den Amerikanske Drøm” http://filmcentralen.dk/grundskolen/film/penge-magt-og-den-amerikanske-drom</p> <p>Historie</p> <ul style="list-style-type: none"> • USA – en grundbog i politik og økonomi, s. 19-46 fra afsnittet ’Fra uafhængighed til borgerkrig’, Peder Nedergaard, Nota, 2013 • Den amerikanske drøms bestanddele, fundet på fakta.dk: (https://faktalink.dk/titelliste/amerikanske-drom) • 'Nordamerika - den store europæiske indvandring' & 'Den store kolonikrig 1755-1763', be- tekster fra: https://verdenfoer1914.systeme.dk/index.php?id=421 • USA's udfordringer, s. 24-40, Peter Brøndum og Annegrethe Rasmussen, forlaget Columbi 2012 • Fra 13 kolonier til et forenet amerika, youtube præsentation af undertegnet: https://www.youtube.com/watch?v=gFC1v95mZs8&list=UUw2RU4CLdV2Co_A4jy8 • Gettysburg reenactment youtube klip: https://www.youtube.com/watch?v=b2KV0s-GOXA&t=667s • Synopsistræning: Uafhængighedserklæringen, 1776 (uddrag), Allan Ahle, Den amerikanske borger 2001, s. 17-19, fundet på Verden før 1914's hjemmeside (https://verdenfoer1914.systeme.dk/index.php?id=103)
<p>Omfang</p>	<p><u>Religion</u></p> <p><u>Samfundsfag</u></p> <p><u>Historie</u></p>
<p>Særlige fokuspunkter</p>	<p><u>Religion</u></p>

I det tværfaglige forløb om USA, hvor det overordnede fokus i alle tre fag har været på hvordan U både kan siges at være en splittet og en samlet nation, har religionsfaget haft fokus på sammenhold ved at arbejde med civilreligion og haft fokus på splittelsen ved at arbejde med fundamentalistisk kristendom.

Endeligt er forløbet afsluttet med en problemstilling-og synopsisøvelse.

Ved udgangen af forløbet skal eleven:

Kunne redegøre for begrebet civilreligion og forklare hvordan begrebet kan forstås forskelligt.

Kunne redegøre for hvordan civilreligion kommer til udtryk i USA ved bl.a. at nævne forskellige civilreligiøse symboler og civilreligiøse ritualer i USA.

Kunne analysere hvordan og hvorfor amerikanske præsidenter og politikere benytter sig af civilreligion i deres taler.

Kunne analysere præsidentens indsættelse som et overgangsritual.

Kunne diskutere hvordan puritanerne både kan siges at have lagt grundlaget for den fundamentalistiske kristendom og civilreligionen i USA.

Kunne perspektivere til de øvrige gennemgåede temaer.

Generelle begreber:

Overgangsritual

Begreber til civilreligion:

Civilreligion

Margit Warburg/Annika Hvithamar og Carin Laudrup

Puritanerne

City-on-a-hill

Fundamentalistisk kristendom

Faglige mål/Fagligt indhold:

- Områdestudium.

- Diskutere egne og andres kulturelle værdier i forhold til nutidige og fortidige værdier.
- Formidle faglige sammenhænge både mundtligt og skriftligt ved anvendelse af faglig terminologi.

Kernestof:

Udvalgte sider af yderligere én religion og religionernes centrale fænomener

Samfundsfag**Særlige fokuspunkter**

- Økonomisk ulighed
- Social mobilitet
- Demokrati, lobbyisme, magt og penge

Ved udgangen af forløbet skal kursisten:

- Kunne redegøre for magtens tredeling i USA
- Kunne analysere sammenhænge mellem ulighed og social mobilitet
- Kunne diskutere betydningen af penge på det amerikanske demokrati

Samfundsfaglige begreber

- Føderation
- Delstat
- National identitet og forestillede fællesskaber
- BNP
- Gini-koefficient
- Social arv
- Social mobilitet
- Propaganda og *Fake News*
- *Checks and Balances*

Fagligt indhold

- Den Amerikanske Drøm
- Ulighed

Historie**Den nye verden:**

- De første nybyggere
- Puritanerne
- De 13 oprindelige kolonier
- Den store kolonikrig (aka 7-årskrigen)
- Turners Frontier tese

USA – en nation fødes:

- Boston Tea Party-bevægelsen
- Den amerikanske uafhængighedskrig, 1765-83
- Den amerikanske borgerkrig, 1861-65
- Abraham Lincoln
- Slaveriet
- Slaget ved Gettysburg (reenactment)

Amerikansk Nationalidentitet:

- Billedet 'American progress'
- Værdiforestillinger
- Amerikansk exceptionalisme
- Den amerikanske drøm
- Den amerikanske forfatning
- Civilreligion

**Væsentligste
arbejdsformer**

Religion

Klasseundervisning, gruppearbejde, projektarbejdsform

Samfundsfag

Klasseundervisning, diskussionsgrupper

Historie

Klasseundervisning/skriftligt selvstændigt arbejde/gruppearbejde/gruppefremlæggelser/diskussionsgrupper

Titel 4	Det gode samfund
Indhold	<p><u>Religion</u></p> <p>Oversigtslitteratur: Diakoni i Jesus fodspor, https://www.kristendom.dk/diakoni/diakoni-i-jesu-fodspor Hvad er etik, Motzfeldt, Dorte Thelander, <i>Religion og etik - grundbog til etik i religionsfaget</i>, Systime, 2016, s. 8-10, 14-16 Gælder buddet om næstekærlighed kun vores naboer, https://www.kristeligt-dagblad.dk/kirke-tro/hvem-er-min-naeste</p> <p>Kildetekster: Bjergprædikenen (uddrag), Matt kap 5,43-44, kap 7,12 Det største bud i loven, Matt. Kap 22,34-40 Lignelsen om den barmhjertige samaritaner, Luk kap 10,25-37 Kun de stærkeste klarer sig i konkurrencestaten, http://www.alinget.dk/artikel/kun-de-staerkeste-klarere-sig-i-konkurrencestaten</p> <p>Benyttede kompendier: KS-tema 4: Ulighed - religion, s 1-7, 11-20</p> <p>Løse kopiark: Kun de stærkeste klarer sig i konkurrencestaten</p> <p><u>Samfundsfag</u></p> <p>Oversigtslitteratur</p> <p><u>Velfærdsstaten</u> _Kristiansen og Bülow: SamfNU, 1. udgave, Systime 2008, s. 148-149</p> <p><u>Velfærdsstatsmodeller</u> _Kristiansen og Bülow: SamfNU, 1. udgave, Systime 2008, s. 149-157 _Brøndum & Hansen: Luk samfundet op! 1. udgave, Columbus, 2012, s. 190</p> <p><u>Velfærdsstaten under pres</u> _Bjørnstrup, Matthiesen og Skov: Velfærdsstaten under pres, 1. udgave, Columbus 2015, s. 54-56 _Kristiansen og Bülow: SamfNU, 1. udgave, Systime 2008, s. 163-164</p> <p><u>Socialisation og identitet</u> _Brøndum & Hansen: Luk samfundet op! 1. udgave, Columbus, 2012, s. 39-48</p> <p><u>Menneskerettigheder</u> _Andersen, Christiansen, Frandsen og Gregersen: PolitikNU 2. udgave, Systime 2015, s.</p>

	<p>28-33</p> <p><i>Brøndum & Hansen: Luk samfundet op! 1. udgave, Columbus, 2012, s. 140-141</i></p> <p><i>Powerpoint om Menneskerettigheder</i></p> <p><i>Powerpoint om det økonomiske kredsløb og 6 økonomiske mål</i></p> <p>Kilder</p> <p>Konkurrencestaten http://raeson.dk/2013/hvaderkonkurrencestaten/</p> <p>Film</p> <p>Daginstitutioners rolle i samfundet http://www.luksamfundetop.dk/index.php?id=19676</p> <p>Aydin Soei forklarer hvad modborgerskab er http://www.luksamfundetop.dk/index.php?id=19668</p> <p>Historie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ideologiernes kamp, afsnittene 'Ideologiernes tidsalder' og 'Ideologiernes opståen', 'Konservatismen', 'Liberalismen' & 'Socialismen', Peter Frederiksen, Systime, 2014: https://ideologi.systime.dk/index.php?id=123 • 'De værdige og de uværdige', JP artikel af PETER HENNINGSEN (https://jyllands-posten.dk/indland/kbh/article3338473.ece) • Kulturfagsbog forlaget Colombus : Tema Det gode samfund: Drømmen om det gode samfund, side 75-96. • Fra fattighjælp til velfærdsstat (den danske velfærdsstats udvikling), Lars Andersen m.fl., Fra verdenskrig til velfærd, Gyldendal 2006, side 53-75 (uddrag)
Omfang	<p><u>Religion</u></p> <p><u>Samfundsfag</u></p> <p><u>Historie</u></p>
Særlige fokuspunkter	<p><u>Religion</u></p>

I det tværfaglige forløb med overskriften ”Det gode samfund?”, har religionsfaget beskæftiget sig med etik, og hvad forskellige etiske overvejelser betyder for, hvordan man vil indrette det gode samfund.

Ved udgangen af forløbet skal kursisten:

- Kunne redegøre for betydningen af begreberne verdslig og religiøs etik.
- Kunne redegøre for Jesus betydning for den kristne etik.
- Kunne forklare hvorfor forskellige kristne hjælpeorganisationer udfører diakoni forskelligt.
- Kunne analysere hvordan pligtetikere og nytteetikere vil handle i forskellige situationer og hvorfor.
- Kunne diskutere hvordan pligtetik og nytteetik kommer til udtryk i nutidens samfundet og hvad de to etik-former har af betydning for uligheden.
- Kunne diskutere hvem "næsten" kan siges at være ved at tage udgangspunkt i den kristne etik og inddrage "Lignelsen om den barmhjertige samaritaner".
- Kunne perspektivere til relevante begreber og relevante sammenhænge fra de øvrige gennemgåede temaer.

Anvendte generelle begreber:

- Religiøs etik
- Verdslig etik
- Pligtetik
- Nytteetik

Kristne begreber:

- Diakoni
- Kristen etik
- Næstekærlighed

Fagligt indhold:

- Kristendom, navnlig med henblik på dens europæiske og danske fremtrædelsesformer. I arbejdet indgår såvel nutidige som bibelske tekster.
- Ethiske eller filosofiske problemstillinger

Religioners samfundsmæssige, politiske og kulturelle betydning i fortid og nutid

Samfundsfag

Ved udgangen af forløbet skal kursisten kunne...

- Redegøre for de væsentligste træk ved de tre velfærdsmodeller
- Redegøre for centrale træk ved konkurrencestaten
- Redegøre for væsentligste identitetsbegreber
- Analysere velfærdsstats-elementers baggrund i velfærdsmodeller
- Diskutere konsekvenser af ændringer i velfærdsstatens indretning

Generelle samfundsfaglige begreber

- Velfærdsmodeller
- Konkurrencestat
- Menneskerettigheder
- BNP
- Inflation
- Socialisation
- Naturret vs retspositivisme

Fagligt indhold

- Sammenhæng mellem ideologiske fundament og velfærdsmodeller
- Demografiske udfordringer
- Det økonomiske kredsløb

Kernestof

- Demokrati og menneskerettigheder
- Socialisationsprocessen ”(...) elementer, som bidrager til dannelsen af individets selvopfattelse: Familien, institutioner, medier, venner, uddannelse, arbejde, køn m.v.”
- ”(...) hvordan forskellige processer (fx forbrug og anerkendelse) kan påvirke identitetsdannelsen”
- Normer
- Roller

- Rollekonflikter
- social kontrol
- dobbeltsocialisering
- Det økonomiske kredsløb
- ”(...) en model af det økonomiske kredsløb med fem sektorer, enkle mål for en velfungerende økonomi, og hvordan ændringer i en sektor fx den offentlige sektor påvirker og påvirkes af ændringer i andre sektorer som fx virksomheder og husholdninger”
- Udfordringer for velfærdssamfundet
- ”(...) økonomiske sammenhænge om beskæftigelse og vækst i Danmark og andre lande”

Historie

LANGE LINJER:

De 3 klassiske ideologier (*liberalisme, konservatisme, socialisme (herunder forskellen på kommunisme og reformsocialisme)*)

Fra Enevælde til Demokrati

Den europæiske Industrialisering

Velfærdstrekanten

De 3 Velfærdsmodeller (*den residuale, den selektive, den universelle*)

DANMARK:

Natvægterstat

Fattighjælp

Skønsprincippet (*De værdige og de uværdige*)

Retsprincippet

Kanslergadeforliget & Steinckes socialreform

De første velfærdsydelser:

- 1891: Lov om Alderdomsunderstøttelse

	<ul style="list-style-type: none"> - 1898: Lov om Ulykkesforsikring - 1907: Lov om Arbejdsløshedsforsikring - 1921: Lov om Invalideforsikring <p>Kanslergadeforliget, 1933 (<i>Steinckes socialreform</i>)</p> <p>Folkepensionen (<i>DK's første universelle velfærdsydelse</i>)</p>
<p>Væsentligste arbejdsformer</p>	<p><u>Religion</u> Klasseundervisning/skriftligt selvstændigt arbejde/gruppearbejde/gruppefremlæggelser/diskussionsgrupper</p> <p><u>Samfundsfag</u> Klasseundervisning, individuelle opgaver, gruppediskussion</p> <p><u>Historie</u> Klasseundervisning/skriftligt selvstændigt arbejde/gruppearbejde/gruppefremlæggelser/diskussionsgrupper</p>